

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.2.2.35>

SYSTEM PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH POLITYKĘ PUBLICZNĄ W ZAKRESIE OCHRONY INFORMACJI UKRAINY

Yurii Shchyhol

student Naukowo-Badawczego Instytutu Prawa Publicznego (Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0001-1487-1162

e-mail: YuriiShchyhol@ukr.net

Adnotacja. Artykuł określa krąg podmiotów tworzących i realizujących politykę publiczną w zakresie ochrony informacji Ukrainy. Rozważa się rolę każdego organu publicznego w kształtowaniu i wdrażaniu polityki publicznej w zakresie ochrony informacji Ukrainy. W szczególności określa się, że główną rolę techniczno-technologicznej ochrony informacji Ukrainy odgrywa Państwowa Służba Specjalnej Komunikacji i Ochrony Informacji Ukrainy. Zaproponowano definicję kategorii „podmiot realizujący politykę publiczną w zakresie ochrony informacji”, przez którą należy rozumieć organ publiczny lub osobę upoważnioną, która jest uczestnikiem określonych stosunków informacyjnych, obdarzoną prawami i obowiązkami prawnymi do wykonywania powierzonych zadań i osiągania odpowiednich celów określonych przez politykę publiczną w zakresie ochrony informacji, stosując określone metody regulacji administracyjno-prawnej. Podmioty tworzące i realizujące politykę publiczną w zakresie ochrony informacji zostały sklasyfikowane na: 1) podmioty tworzące politykę publiczną w zakresie ochrony informacji oraz 2) podmioty realizujące politykę publiczną w zakresie ochrony informacji.

Słowa kluczowe: polityka publiczna w zakresie realizacji ochrony informacji Ukrainy, podmioty, ochrona informacji, podmioty ochrony informacji.

SYSTEM OF SUBJECTS OF PUBLIC POLICY IMPLEMENTATION IN THE FIELD OF INFORMATION PROTECTION OF UKRAINE

Yurii Shchyhol

Applicant

Research Institute of Public Law (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0001-1487-1162

e-mail: YuriiShchyhol@ukr.net

Abstract. The article defines the range of subjects of formation and implementation of state policy in the field of information protection of Ukraine. The role of each state body in the formation and implementation of state policy in the field of information protection of Ukraine is considered. In particular, it is determined that the main role of technical and technological protection of information of Ukraine is played by the State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine. There are proposed definition of category “subject of implementation of state policy in the field of information protection” which should be understood as a state body or authorized person who is a participant in specific information relations, endowed with legal rights and responsibilities to perform set challenges and achieve relevant goals set by the state information protection policy, using certain methods of administrative and legal regulation. It is proposed the subjects of formation and implementation of state policy in the field of information protection are classified into: 1) subjects of formation of state policy in the field of information protection and 2) subjects of implementation of state policy in the field of information protection.

Key words: state policy in the field of information protection of Ukraine, subjects, information protection, subjects of information protection.

СИСТЕМА СУБ'ЄКТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ

Юрій Щиголь

здобувач

Науково-дослідного інституту публічного права (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0001-1487-1162

e-mail: YuriiShchyhol@ukr.net

Анотація. У статті визначається коло суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері захисту інформації України. Розглядається роль кожного державного органу у формуванні та реалізації державної політики у сфері захисту інформації України. Зокрема, визначається, що головну роль техніко-технологічного захисту інформації України відіграє Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України. Зaproponoвано визначення категорії «суб'єкт реалізації державної політики у сфері захисту інформації», під яким доцільно

розуміти державний орган або уповноважену особу, що є учасником конкретних інформаційних відносин, наділений юридичними правами та обов'язками для виконання поставлених завдань та досягнення відповідних цілей, визначених державною політикою у сфері захисту інформації, використовуючи певні методи адміністративно-правового регулювання. Класифіковано суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері захисту інформації на: 1) суб'єкти формування державної політики у сфері захисту інформації та 2) суб'єкти реалізації державної політики у сфері захисту інформації.

Ключові слова: державна політика у сфері реалізації захисту інформації України, суб'єкти, захист інформації, суб'єкти захисту інформації.

Вступ. Діяльність, що здійснюється суб'єктами адміністративно-правового механізму формування та реалізації державної політики у сфері захисту інформації, є як найважливішою формою реалізації правового забезпечення захисту інформації, так і функцією даних суб'єктів, яка полягає в реалізації повноважень, наданих цим суб'єктам, з метою вирішення завдань державного управління в сфері захисту інформації особи, суспільства та держави. У наукових дискусіях тема суб'єктів у сфері захисту інформації відображена досить різнопланово. Актуальність теми дослідження диктує необхідність визначення кола державних органів влади як суб'єктів, які від імені держави здатні використовувати сукупність правових способів і засобів щодо реалізації державної політики у сфері захисту інформації України.

Основна частина. Питаннями державної політики у сфері захисту інформації, зокрема щодо суб'єктів її реалізації, займалися такі науковці, як В.В. Антонюк, О.А. Баранов, І.Р. Березовська, В.В. Білоус, К.В. Бондаренко, В.М. Брижко, Н.В. Грицяк, О.В. Джафарова, О.Д. Довгань, О.Ю. Дрозд, М.А. Дмитренко, С.С. Єсімов, М.М. Зайцев, О.В. Захарова, Р.А. Калужний, О.О. Косиця, О.В. Кузьменко, В.А. Кудін, А.Ю. Нашінець-Наумова, В.О. Негодченко, О.В. Олійник, І.Д. Пастух, Т.С. Перун, В.Г. Пилипчук, О.В. Рибальський, Д.М. Русак, В.Ю. Ткаченко, Р.Б. Тополевський, Д.І. Федченко, В.Г. Хахановський, С.О. Шатрава та інші.

Мета статті – визначити коло органів державної влади, які є суб'єктами реалізації державної політики у сфері захисту інформації України.

До цього часу серед вчених не існує єдиного погляду щодо системи суб'єктів реалізації державної політики у сфері захисту інформації України. Тому для визначення цього поняття слід розпочати наше дослідження із визначення суб'єктів в адміністративному праві.

Під суб'єктом в адміністративному праві В.К. Колпаков визначає носія прав та обов'язків у сфері публічного управління, які передбачені адміністративно-правовими нормами, здатного надати права реалізовувати, а покладені обов'язки виконувати (Колпаков, Кузьменко, Пастух, 2012: 73). Автор надає класифікацію суб'єктів адміністративного права, в якій визначає: 1) Президента України; 2) органи державної виконавчої влади; 3) державних службовців; 4) громадян України, іноземців, осіб без громадянства; 5) органи місцевого самоврядування; 6) об'єднання громадян (Колпаков, 1999: 101).

Цікавим є підхід, викладений групою вчених, І.П. Голосніченко, М.Ф. Стахурським, Н.І. Золотарьовою, які розуміють під суб'єктами адміністративного права учасників правовідносин, які мають суб'єктивні права та обов'язки, визначені нормами адміністративного права (Голосніченко, 2005: 12).

В.К. Шкарупа, Ю.А. Ведерніков приєднуються до погляду В.К. Колпакова щодо визначення «суб'єкта адміністративного права». Також вчені розмежовували суб'єкта адміністративного права та суб'єкта адміністративних відносин, звертаючи увагу на певні умови, за яких суб'єкт адміністративного права стає суб'єктом адміністративних правовідносин, а саме: наявність адміністративно-правових норм, що передбачають права й обов'язки суб'єкта, адміністративна правоздатність і дієздатність суб'єкта, підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин (Ведерніков, 2005: 40–41).

Щодо визначення поняття суб'єкта реалізації державної політики, то слід зауважити, що єдиного основного поняття не визначено. Ми вважаємо такими суб'єктами органи державної влади та їх посадових осіб, які, застосовуючи правові інструменти в певній сфері діяльності, публічно беруть участь у формуванні та реалізації державної політики з метою забезпечення прав і свобод громадян та становлення правової державності.

Підходячи до суб'єктів у сфері захисту інформації, дослідники розглядають рівні системи суб'єктів державної політики у сфері захисту інформації:

- рівень Президента України, який очолює Раду національної оборони та безпеки України (Про Раду національної безпеки і оборони України, 1998);
- законодавчий рівень, на якому реалізується формування правових основ у сфері інформаційної безпеки України, встановлюється правовий статус учасників відносин щодо забезпечення інформаційної безпеки, регламентується система органів влади та їх компетенція у названій сфері діяльності;
- виконавчий рівень, який включає велику кількість органів державної влади;
- рівень судових органів (передусім Конституційного суду України) і органів прокуратури, які забезпечують дотримання норм права учасниками правовідносин, що виникають у сфері інформаційної безпеки;
- правоохоронний (представлений Міністерством внутрішніх справ, спецслужбами і органами безпеки, які здійснюють оперативно-розшукову та попереджувальну діяльність);
- функціональний, представлений державними інститутами, що здійснюють забезпечення інформаційної безпеки на рівні наявної системи заходів;
- науково-дослідний рівень (Перун, 2020: 133).

Аналізуючи законодавство, можемо сказати, що суб'єкти реалізації державної політики у сфері захисту інформації України утворюють ієрархічну систему органів державної влади.

Тому пропонуємо розглянути державні органи влади, які формують та реалізують державну політику у сфері захисту інформації.

Доктриною інформаційної безпеки України та Законом України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» визначено суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки, серед яких: Президент України; Рада національної безпеки і оборони; Кабінет Міністрів; Міністерства інформаційної політики, закордонних справ, оборони, культури; Генеральний штаб Збройних Сил; Збройні Сили й інші військові формування; Державне агентство України з питань кіно; Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення; Державний комітет телебачення і радіомовлення України; Служба безпеки України; розвідувальні та контррозвідувальні органи, суб'єкти оперативно-розшукової діяльності; Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України; Національний інститут стратегічних досліджень; міністерства та інші центральні органи виконавчої влади; місцеві державні адміністрації; органи місцевого самоврядування; Національний банк України; підприємства, установи та організації, віднесені до об'єктів критичної інфраструктури, що забезпечують реалізацію Стратегії кібербезпеки України відповідно до своєї компетенції (Про основні засади забезпечення кібербезпеки України, 2017; Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Доктрину інформаційної безпеки України, 2017; Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію кібербезпеки України, 2016»).

З огляду на цей перелік та чинне законодавство пропонуємо визначити наступних суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері захисту інформації.

Так, Президент України здійснює керівництво над органами державної влади, що реалізують державну політику у сфері захисту інформації України.

Координуюча роль належить Раді національної оборони та безпеки України, яка визначає стратегію забезпечення внутрішньої та зовнішньої безпеки, контролює та координує діяльність державних органів забезпечення безпеки, в тому числі в інформаційній сфері, а саме захисту інформації. Відповідно до Закону України «Про національну безпеку України» державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямовується на забезпечення інформаційної та кібербезпеки України (Про національну безпеку України, 2018).

Рада національної оборони та безпеки є координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України. Функціями Ради національної безпеки і оборони України є: 1) внесення пропозицій Президентові України щодо реалізації засад внутрішньої і зовнішньої політики у сфері національної безпеки і оборони; 2) координація та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони у мирний час; 3) координація та здійснення контролю за діяльністю органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони в умовах воєнного або надзвичайного стану та у разі виникнення кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці України.

Відповідно до функцій Рада приймає рішення щодо: 1) визначення стратегічних національних інтересів України концептуальних підходів та напрямів забезпечення національної безпеки і оборони у інформаційній сфері; 2) заходів інформаційного характеру відповідно до масштабу потенційних та реальних загроз національним інтересам України (Про Раду національної безпеки і оборони України, 1998). До складу Ради входить Служба з питань інформаційної безпеки та кібербезпеки.

До компетенції Верховної Ради України належить: ратифікація та денонсація міжнародних договорів і угод України; заслуховування послань Президента України, послань Конституційного Суду України, виступів Голови Кабінету Міністрів України, керівників органів виконавчої влади з питань забезпечення безпеки, в тому числі в інформаційній сфері; розробка за піднятими в них проблемах комплексу законодавчих заходів; визначення розмірів бюджетних асигнувань на фінансування суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки. Безпосередньо питаннями інформаційної безпеки з позиції правого регулювання техніко-технологічного забезпечення займається Комітет з питань цифрової трансформації (Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України восьмого скликання, 2014). Робота Комітету включає підготовку парламентських слухань, наприклад, «Кібербезпека, критична інфраструктура, електронні комунікації в Україні: стан, проблеми, шляхи їх вирішення».

Кабінет Міністрів України бере участь у формуванні Доктрини інформаційної безпеки України, яка розробляється Радою національної оборони та безпеки України на довгостроковий період. Доктрина інформаційної безпеки містить пріоритети, цілі та заходи внутрішньої та зовнішньої політики у сфері захисту інформації. Кабінет Міністрів України організовує та забезпечує виконання заходів організаційного, нормативно-правового та методичного характеру, необхідних для реалізації Доктрини інформаційної безпеки. Також реалізацією повноважень Кабінету Міністрів України є положення Конституції України, Закону України «Про Кабінет Міністрів України» та регламент Кабінету Міністрів України відповідно до яких Кабінет Міністрів розробляє план заходів на 2021–2025 роки з реалізації Стратегії кібербезпеки України; здійснює заходи щодо забезпечення законності, прав і свобод громадян у сфері захисту інформації; боротьби з кіберзлочинністю; здійснює інші повноваження, покладені Конституцією та Законами України (Про Кабінет Міністрів України, 2014; Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України, 2007).

Зауважимо, що не менш важливими є повноваження Кабінету Міністрів України, до яких віднесемо: організацію реалізації внутрішньої та зовнішньої політики України, зокрема в інформаційній сфері; здійснення

регулювання в соціально-інформаційній сфері; забезпечення єдності системи виконавчої влади в Україні, напрями та контроль діяльності органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері інформації; формування цільових програм інформаційної безпеки та забезпечення їх реалізації; реалізація права законодавчої ініціативи.

Наступним органом виконавчої влади реалізації державної політики у сфері захисту інформації є Міністерство інформаційної політики України.

Міністерство є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах інформаційного суверенітету України та інформаційної безпеки, зокрема з питань поширення суспільно важливої інформації в Україні та за її межами, а також забезпечує здійснення реформ засобів масової інформації щодо поширення суспільно важливої інформації (Питання діяльності Міністерства інформаційної політики України, 2015).

Головну роль техніко-технологічного захисту інформації України відіграє Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України є державним органом, який призначений для забезпечення функціонування і розвитку державної системи урядового зв'язку, Національної системи конфіденційного зв'язку, формування та реалізації державної політики у сферах криптографічного та технічного захисту інформації, кіберзахисту, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку (Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України, 2006).

Так, одним із основних завдань є формування та реалізація державної політики у сферах криптографічного та технічного захисту інформації, кіберзахисту, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку, захисту державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах і на об'єктах інформаційної діяльності, а також у сферах використання державних інформаційних ресурсів у частині захисту інформації, протидії технічним розвідкам, функціонування, безпеки та розвитку державної системи урядового зв'язку, Національної системи конфіденційного зв'язку (Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України, 2006).

Керівним органом служби є Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, яка є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України і який забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах організації спеціального зв'язку, захисту інформації, кіберзахисту телекомунікацій і користування радіочастотним ресурсом України (Про затвердження Положення про Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, 2014).

Основними завданнями Адміністрації є: забезпечення формування та реалізація державної політики у сферах криптографічного і технічного захисту інформації, телекомунікацій, користування радіочастотним ресурсом України, поштового зв'язку спеціального призначення, урядового фельд'єгерського зв'язку, захисту державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах і на об'єктах інформаційної діяльності, а також у сферах використання державних інформаційних ресурсів в частині захисту інформації, протидії технічним розвідкам, функціонування, безпеки та розвитку Національної телекомунікаційної мережі, державної системи урядового зв'язку, Національної системи конфіденційного зв'язку; у сферах захисту в кіберпросторі державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом, кіберзахисту критичної інформаційної інфраструктури, здійснення державного контролю у таких сферах (Про затвердження Положення про Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, 2014).

Адміністрація Державної служби розробляє проекти законів і інших нормативно-правових актів з питань, що належать до її компетенції (Про затвердження Положення про Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, 2014). Наприклад, Державні стандарти України: Захист інформації. Технічний захист інформації. Основні Положення. ДСТУ 3396.0-96; Захист інформації. Технічний захист інформації. Порядок проведення робіт. ДСТУ 3396.1-96; Захист інформації. Технічний захист інформації. Терміни та визначення. ДСТУ 3396.2-97 (Державний Стандарт України. Захист інформації. Технічний захист інформації. Основні Положення, 2020).

Результативне виконання поставлених завдань перед Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України досягаються за умови тісної співпраці з іншими органами виконавчої влади, наприклад, Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України.

До системи органів виконавчої влади реалізації державної політики у сфері захисту інформації включені державні структури, які відповідно до Конституції України та законодавства України здійснюють правоохоронну діяльність.

Також слід відмітити, що важливими суб'єктами у сфері захисту інформації є служби, інститути, організації, окремі особи (інженерно-технічні працівники служб захисту інформації, співробітники служб безпеки,

оперативні працівники та інші), які забезпечують захист інформації об'єкта на практиці під час введення в дію механізму реалізації захисту інформації та організації практичних дій.

До державних органів, що реалізують державну політику у сфері захисту інформації, слід віднести Збройні Сили, Міністерство оборони, Генеральний штаб Збройних Сил України (Головне управління зв'язку та інформаційних систем), інші війська і військові формування України, органи Міністерства внутрішніх справ України (Департамент інформатизації МВС України, Департамент кіберполіції Національної поліції України), підрозділи Національної гвардії України, Службу зовнішньої розвідки України, Службу безпеки України.

Служба безпеки України посідає не останнє місце в системі органів виконавчої влади щодо реалізації державної політики у сфері захисту інформації України.

Служба безпеки України представляє собою державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України шляхом реалізації основних функцій, до яких належать: контррозвідувальна діяльність, протидія екстремізму та тероризму, боротьба зі злочинністю та корупцією, забезпечення інформаційної безпеки (Про Службу безпеки України, 1992).

У науковому просторі наразі існує чимала кількість наукових досліджень, присвячених вивченню компетенції органів Служби безпеки України під час ліквідації або мінімізації інформаційних загроз держави та суспільства. Так, Служба згадується в дослідженнях державних органів влади, що забезпечують захист інформації держави та суспільства (Климчук, 2018).

Значну роль у системі органів виконавчої влади щодо реалізації державної політики у сфері захисту інформації відіграє Міністерство внутрішніх справ України.

Наразі всі структурні підрозділи Міністерства внутрішніх справ України, а саме апарат, учбові заклади системи МВС України, Національна поліція, Державна міграційна служба, Державна служба України з надзвичайних ситуацій, Державна прикордонна служба України, Національна гвардія України, мають спеціальні підрозділи із забезпечення інформаційної безпеки.

У структурі Національної поліції діє кіберполіція, яка реалізує захист інформації через протидію кіберзлочинам у сфері інформаційної безпеки, охоплюючи: соціальну інженерію – технологію управління людьми в Інтернет просторі; мальваре (англ. malware) – створення та розповсюдження вірусів і шкідливого програмного забезпечення; протиправний контент, який пропагує екстремізм, тероризм, наркоманію, порнографію, культ жорстокості та насильства; рефайлінг (англ. – re-filing) – незаконну підміну телефонного трафіку (Харебава, 2017: 11).

Наступною групою державних органів, які забезпечують реалізацію державної політики у сфері захисту інформації, є Державне агентство України з питань кіно, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, Державний комітет телебачення і радіомовлення та Міністерство культури України (Про затвердження Положення про Державне агентство України з питань кіно, 2014; Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення, 1997; Про затвердження Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України, 2014; Про затвердження Положення про Міністерство культури України, 2014).

Основною метою діяльності вказаних державних органів є підтримка захищеності суб'єктів інформаційних відносин, що включає якісне інформаційне середовище (оперативність, повнота, достовірність споживаної інформації), захищеність суб'єктів від негативних інформаційних впливів (інформаційно-психологічна безпека), захищеність інформації (безпека інформації), що забезпечує задоволення інформаційних потреб суб'єктів інформаційних відносин (Перун, 2020: 144).

Висновки. У підсумку нашого дослідження варто звернути увагу на те, що суб'єктами реалізації державної політики у сфері захисту інформації є державний орган або уповноважена особа, що є учасником конкретних інформаційних відносин, наділений юридичними правами та обов'язками для виконання поставлених завдань та досягнення відповідних цілей, визначених державною політикою у сфері захисту інформації, використовуючи певні методи адміністративно-правового регулювання.

Дослідивши органи державної влади, які є суб'єктами формування та реалізації державної політики у сфері захисту інформації, пропонуємо поділити їх на дві категорії:

1) суб'єкти формування державної політики у сфері захисту інформації, до яких належать: Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Рада національної оборони та безпеки України, Міністерство інформаційної політики України, Міністерство культури України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство оборони.

2) суб'єкти реалізації державної політики у сфері захисту інформації, які включають: Комітет з питань цифрової трансформації, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Збройні Сили, Генеральний штаб Збройних Сил України (Головне управління зв'язку та інформаційних систем), інші війська і військові формування України, Департамент інформатизації МВС України, Департамент кіберполіції Національної поліції України, підрозділи Національної гвардії України, Служба зовнішньої розвідки України, Служба безпеки України, Державне агентство України з питань кіно, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, Державний комітет телебачення і радіомовлення.

Список використаних джерел:

1. Ведерніков Ю.А. Адміністративне право України: навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури. 2005. 336 с.
2. Голосніченко І.П. Адміністративне право України: основні поняття: навчальний посібник. Київ : ГАН. 2005. 232 с.
3. Державний Стандарт України. Захист інформації. Технічний захист інформації. Основні Положення. ДСТУ 3396.0-96.
4. Климчук О.В. Інформаційна та кібербезпека в сучасному світі: досвід СБУ. 2018. Ліга Новини: веб-сайт. URL: <https://ua-news.liga.net/politics/opinion/informatsiyna-ta-kiberbezpeka-v-suchasnomu-sviti-dosvid-sbu>.
5. Колпаков В.К. Адміністративне право України: підручник. Київ : Юрінком Інтер. 1999. 736 с.
6. Колпаков В.К., Кузьменко О.В., Пастух І.Д. та ін. Курс адміністративного права України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2012. 808 с.
7. Перун Т.С. Адміністративно-правовий механізм забезпечення інформаційної безпеки в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Львів, 2020. 268 с.
8. Питання діяльності Міністерства інформаційної політики України: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 2.
9. Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України : Закон України від 23.02.2006 № 3475-IV.
10. Про затвердження Положення про Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 № 411.
11. Про затвердження Положення про Державне агентство України з питань кіно: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2014.
12. Про затвердження Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України: Постанова Кабінету Міністрів України від 13.08.2014 № 341.
13. Про затвердження Положення про Міністерство культури України: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 № 495.
14. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950.
15. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 № 794-VII.
16. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII.
17. Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення: Закон України від 23.09.1997 № 538/97-ВР.
18. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05.10.2017 № 2163-VIII.
19. Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України восьмого скликання : Постанова Верховної Ради України від 04.12.2014 № 22-VIII.
20. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 05.03.1998 № 183/98-ВР.
21. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію кібербезпеки України» від 27 січня 2016 року : Указ Президента України від 15.03.2016 № 96/2016.
22. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Доктрину інформаційної безпеки України» від 29 грудня 2016 року : Указ Президента України від 25.02.2017 № 47/2017.
23. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII.
24. Харебава Т. Відмінність IT-бізнесу від кіберзлочинності : не слід плутати. Київ: Spenser & Kauffmann, 2017. 20 с.

References:

1. VEDIERNIKOV YU.A. (2005). Administrative law of Ukraine [Administrative law of Ukraine]: navchalnyi posibnyk. Kyiv : Tsentri navchalnoi literatury. 336 p. [in Ukrainian].
2. HOLOSNIChENKO I.P. (2005). Administrative law of Ukraine: basic concepts]: navchalnyi posibnyk. Kyiv : HAN. 232 p. [in Ukrainian].
3. Derzhavnyi Standart Ukrainy. Zakhyst informatsii. Tekhnichniy zakhyst informatsii. Osnovni Polozhennia. [State Standard of Ukraine. Information protection. Technical protection of information. Substantive provisions.] DSTU 3396.0-96. [in Ukrainian].
4. Klymchuk O.V. (2018). Informatsiina ta kiberbezpeka v suchasnomu sviti: dosvid SBU [Information and cybersecurity in the modern world: the experience of the SBU]. Liha Novyny: veb-sait. URL: <https://ua-news.liga.net/politics/opinion/informatsiyna-ta-kiberbezpeka-v-suchasnomu-sviti-dosvid-sbu> [in Ukrainian].
5. Kolpakov V.K. (1999). Administrative law of Ukraine [Administrative law of Ukraine]: pidruchnyk. Kyiv : Yurinkom Inter. 736 p. [in Ukrainian].
6. Kolpakov V.K., Kuzmenko O.V., Pastukh I.D. ta in. (2012). Kurs administratyvnoho prava Ukrainy [Course of administrative law of Ukraine]: pidruchnyk. Kyiv : Yurinkom Inter. 808 p. [in Ukrainian].
7. Perun T.S. (2020). Administratyvno-pravovyi mekhanizm zabezpechennia informatsiinoi bezpeky v Ukraini [Administrative and legal mechanism for ensuring information security in Ukraine]: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Lviv. 268 p. [in Ukrainian].
8. Pytannia diialnosti Ministerstva informatsiinoi polityky Ukrainy [Issues of activity of the Ministry of Information Policy of Ukraine]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.01.2015 № 2. [in Ukrainian].
9. Pro Derzhavnu sluzhbu spetsialnoho zviazku ta zakhystu informatsii Ukrainy [About the State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 23.02.2006 № 3475-IV. [in Ukrainian].

10. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Administratsiiu Derzhavnoi sluzhby spetsialnoho zviazku ta zakhystu informatsii Ukrainy [On approval of the Regulations on the Administration of the State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03.09.2014 № 411. [in Ukrainian].
11. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavne ahentstvo Ukrainy z pytan kino [On approval of the Regulations on the State Agency of Ukraine for Cinema]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17.07.2014. [in Ukrainian].
12. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnyi komitet telebachennia i radiomovlennia Ukrainy [On approval of the Regulations on the State Committee for Television and Radio Broadcasting of Ukraine]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13.08.2014 № 341. [in Ukrainian].
13. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo kultury Ukrainy [On approval of the Regulations on the Ministry of Culture of Ukraine]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 03.09.2014 № 495. [in Ukrainian].
14. Pro zatverdzhennia Rehlamentu Kabinetu Ministriv Ukrainy [On approval of the Regulations of the Cabinet of Ministers of Ukraine]: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.07.2007 № 950. [in Ukrainian].
15. Pro Kabinet Ministriv Ukrainy [About the Cabinet of Ministers of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 27.02.2014 № 794-VII. [in Ukrainian].
16. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [On the national security of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 21.06.2018 № 2469-VIII. [in Ukrainian].
17. Pro Natsionalnu radu Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia [About the National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting]: Zakon Ukrainy vid 23.09.1997 № 538/97-VR. [in Ukrainian].
18. Pro osnovni zasady zabezpechennia kiberbezpeky Ukrainy [On the basic principles of cybersecurity in Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 05.10.2017 № 2163-VIII. [in Ukrainian].
19. Pro perelik, kilkisnyi sklad i predmety vidannia komitetiv Verkhovnoi Rady Ukrainy vosmoho sklykannia [About the list, quantitative structure and subjects of conducting of committees of the Verkhovna Rada of Ukraine of the eighth convocation]: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 04.12.2014 № 22-VIII. [in Ukrainian].
20. Pro Radu natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy [About the National Security and Defense Council of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 05.03.1998 № 183/98-VR. [in Ukrainian].
21. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy «Pro Stratehiiu kiberbezpeky Ukrainy» [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine "On the Cyber Security Strategy of Ukraine"] vid 27 sichnia 2016 roku: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 15.03.2016 № 96/2016. [in Ukrainian].
22. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy "Pro Doktrynu informatsiinoi bezpeky Ukrainy" [On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine "On the Doctrine of Information Security of Ukraine"] vid 29 hrudnia 2016 roku: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 25.02.2017 № 47/2017. [in Ukrainian].
23. Pro Sluzhbu bezpeky Ukrainy [About the Security Service of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 25.03.1992 № 2229-XII. [in Ukrainian].
24. Kharebava T. (2017). Vidminnost IT-biznesu vid kiberzlochynnosti : Ne slid plutaty [The difference between IT business and cybercrime: not to be confused]. Kyiv: Spenser & Kauffmann. 20 c. [in Ukrainian].